

Handel społecznościowy jako alternatywna forma inwestowania dla nieprofesjonalnych inwestorów

Spis treści

- I. Wprowadzenie
- II. Inwestowanie w ujęciu definicyjnym
- III. Inwestor indywidualny (nieprofesjonalny) a konsument
- IV. Handel społecznościowy jako model inwestycyjny
- V. Brokerzy i platformy umożliwiające handel społecznościowy
- VI. Szanse i zagrożenia dla początkujących inwestorów
- VII. Podsumowanie

Streszczenie

Celem artykułu jest przedstawienie koncepcji handlu społecznościowego jako alternatywnej formy inwestowania dla nieprofesjonalnych inwestorów. Praca wykorzystuje metodę analizy i krytyki piśmiennictwa oraz metodę badań dokumentów i wnioskowanie. Przeprowadzone analizy wskazują, że handel społecznościowy jest atrakcyjną alternatywą dla tradycyjnego inwestowania lub funduszy inwestycyjnych. Jest dobrym sposobem budowania relacji między inwestorami, poznania ich punktów widzenia, omówienia technik. Nie jest to jednak rozwiązanie pozbawione wad. Koncept ten, który zakłada kopiowanie lub powielanie strategii innych graczy, bez względu na to, jak bardzo doświadczony jest podmiot, nie gwarantuje zysku.

Słowa kluczowe: handel społecznościowy; inwestor; konsument; tłum.

JEL: E2, G10, G18, G23

*Jedną z najważniejszych reguł,
jakich należy się nauczyć w inwestowaniu,
jest to, żeby nie robić nic,
ale to absolutnie nic, chyba że jest coś do zrobienia.
[James B. Rogers, Jr. (Jim Rogers) „The man in the bow tie”]*

I. Wprowadzenie

W ciągu ostatnich lat można zaobserwować rozwój zjawiska współdzielenia. Na wzrost jego popularności ma wpływ wiele czynników: postęp technologiczny w sektorze ICT, wzrost znaczenia sektora usług, spadek zaufania społeczeństwa do instytucji państwa, kryzys dotcomów w 2001 roku,

* Adiunkt w Zakładzie Ogólnej Teorii Ekonomii w Instytucie Nauk Ekonomicznych na Uniwersytecie Wrocławskim; sekretarz redakcji czasopisma naukowego Studenckie Prace Prawnicze, Administratywistyczne i Ekonomiczne; wykładowca na Uniwersytecie Dzieci; e-mail: justyna.ziobrowska@uwr.edu.pl; ORCID <https://orcid.org/0000-0002-9572-1438>.

globalny kryzys finansowy 2007–2009, pandemia COVID-19 (w odniesieniu do niektórych podmiotów) oraz szeroko rozumiane zmiany społeczno-kulturowe. Współdzielenie definiowane jest jako czynność polegająca na udostępnianiu posiadanych zasobów innym, a także na przyjmowaniu zasobów niebędących naszą własnością. Jeżeli ktoś współdzieli zasoby – oznacza to, że udostępnia je innym podmiotom. Takie praktyki obserwowane są głównie w branży turystycznej, transportowej, modowej, gastronomicznej, ale coraz częściej wykorzystywane są również w branży finansowej, co otwiera nową erę rynków finansowych. Użytkownicy klasyfikowani jako odbiorcy wcielają się w rolę prosumentów, czyli konsumentów oraz producentów treści jednocześnie. Platformy społecznościowe pozwalają na sieciowanie osób wokół danej inicjatywy, tworząc nieformalne grupy skupione przy danej inwestycji. Jednym z przykładów wykorzystywania koncepcji współdzielenia umiejętności i doświadczeń w branży finansowej jest handel społecznościowy. Ten sposób inwestowania jest obecny na rynku Forex/CFD już kilkanaście lat i cały czas się rozwija. Celem artykułu jest przedstawienie koncepcji handlu społecznościowego jako alternatywnej formy inwestowania dla nieprofesjonalnych inwestorów. Do celu badawczego sformułowana została hipoteza, zgodnie z którą handel społecznościowy jako forma alternatywnego inwestowania jest skutecznym sposobem budowania relacji między inwestorami oraz gromadzenia kapitału.

II. Inwestowanie w ujęciu definicyjnym

W tradycyjnym ujęciu inwestycje określa się jako bieżące zaangażowanie zasobów podejmowane w celu późniejszego osiągnięcia zysków. F.K. Reilly i K.C. Brown definiują inwestycję jako zaangażowanie określonej kwoty pieniędzy na pewien okres, aby w przyszłości otrzymać jej zwrot, który zrekompensuje inwestorowi nie tylko czas, w którym pieniądze były zaangażowane, lecz także przewidywany współczynnik inflacji oraz ryzyko inwestycyjne (Reilly i Brown, 2001). Podobnie rozumie inwestycje K. Dziworska, która określa je jako celowo wydatkowane środki inwestora skierowane na powiększenie jego dochodów (Dziworska, 1993). Nieodłącznymi cechami każdej inwestycji są czas i ryzyko. Inwestycja jest zasobem, który nie podlega bieżącej konsumpcji. Polega na wyrzeczeniu się bieżącej konsumpcji dla przyszłych niepewnych korzyści. Kluczową kwestią do zdefiniowania przez każdego inwestora jest cel inwestycyjny. Może nim być m.in. chęć powiększenia kapitału, otrzymywania regularnej renty, ochrona majątku czy zabezpieczenie finansowe bliskich. Od przyjętego celu zależy dobór metody, horyzontu czasowego, polityki inwestycyjnej, a więc konkretnego funduszu lub programu inwestycyjnego. Każdy inwestor (szczególnie początkujący) powinien zapoznać się z celem, polityką inwestycyjną i profilem ryzyka/zysku funduszu, żeby wybrać właściwy dla siebie. Tradycyjne inwestowanie na rynkach finansowych działa tak, że inwestor samodzielnie podejmuje decyzje odnośnie do zakupu lub sprzedaży aktywów. Następnie za pośrednictwem brokera lub maklera przesyła zlecenia na rynek. Ponadto, regularnie monitoruje wyniki swojej strategii, ewentualnie dopasowując ją do zmieniających się warunków rynkowych. Stosowane są jednak fundusze inwestycyjne, gdzie inwestor powierza swoje środki w zarząd menedżerowi funduszu, a ten obraca nimi, otrzymując w zamian prowizję (GPWINFOSTREFA, 2021). Z uwagi na liczne zagrożenia, rynek kapitałowy jest szczególnie wymagający dla konsumentów, którzy na własne ryzyko dokonują obrotu instrumentami finansowymi (inwestorzy indywidualni). Do głównych zagrożeń zalicza się przede wszystkim asymetrię rozumienia informacji, zmienność uwarunkowań rynkowych, a także nieuczciwe praktyki rynkowe oraz upadłość biur maklerskich, w których utrzymują instrumenty finansowe lub środki pieniężne.

III. Inwestor indywidualny (nieprofesjonalny) a konsument

Inwestor indywidualny to osoba fizyczna, która inwestuje środki w celu osiągnięcia zysku. Jest to osoba, która w przeciwieństwie do inwestora instytucjonalnego inwestuje własny kapitał. Większość z nich nie zajmuje się profesjonalnie rynkiem kapitałowym, nie poświęca zbyt dużo czasu na analizę koniunktury giełdowej, stąd tę grupę inwestorów określa się jako inwestorów nieprofesjonalnych (Daniluk, 2008). W świetle wykładni językowej art. 22¹ k.c.¹ inwestor indywidualny będący osobą fizyczną jest konsumentem, o ile nie prowadzi działalności gospodarczej lub zawodowej związanej bezpośrednio z inwestowaniem na rynkach finansowych². Osoba fizyczna, która samodzielnie zarządza swoim majątkiem przez inwestowanie posiadanych środków (oszczędności) w instrumenty finansowe w celu niezwiązanym bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową jest konsumentem³. Bez znaczenia dla przyznania danej osobie statusu konsumenta ma cel podjętej czynności (np. osiągnięcie zysku, pomnożenie majątku, odniesienie korzyści podatkowych, konsumpcja na emeryturze, pozostawienie majątku spadkobiercom), jak też jej zasobność i skala inwestowanych środków, jak również jej kompetencje merytoryczne, doświadczenie i skala podejmowanego ryzyka inwestycyjnego. Jako inwestorów indywidualnych określa się zazwyczaj konsumentów z pokolenia „Y” (*millennials*), których wybory podejmowane są w głównej mierze z wykorzystaniem mediów społecznościowych. „Milenialsem” określa się osobę dobrze wykształconą, ceniącą jakość życia, która polega na opiniach osób bardziej doświadczonych i specjalizujących się w danej dziedzinie. Dla pokolenia „Y” ważne są relacje z innymi osobami, które nawiązują przy wykorzystaniu nowych technologii (Fazlagić, 2008). Za korzystaniem z opinii osób bardziej doświadczonych przemawia m.in. skomplikowany charakter rynku kapitałowego i systemowe zagrożenia z tym związane, złożoność relacji podmiotowych na tym rynku, innowacyjny charakter produktów finansowych, ich złożona struktura ekonomiczno-prawna, wysokie wartości praw majątkowych będących przedmiotem obrotu oraz ogólne znaczenie ochrony praw inwestorów dla integralności i prawidłowości działania mechanizmów rynku kapitałowego. Konsumenty są słabszymi uczestnikami rynku niż przedsiębiorcy (posiadają mniejszą wiedzę, są zależni od producentów, dostawców itp.). Na decyzje konsumenckie często wpływ mają procesy nieświadome, automatyczne, heurystyki. Konsumenty w swoich decyzjach kierują się często nieświadomymi, utajonymi postawami. Dzięki handlowi społecznościowemu konsument ma szansę stać się inwestorem. Budowana i gromadzona wiedza zbiorowa jest w stanie wspierać inwestycje pojedynczego użytkownika. Przenosi go na poziom niedostępny w przypadku indywidualnych decyzji, dostarczając przy tym płynności na rynek kapitałowy zwłaszcza w obszarze alternatywnego systemu obrotu. Inwestorzy budują wspólnotę współpracy, która stanowi podstawę gospodarki współdzielenia. Natomiast platformę handlu społecznościowego można określić jako rodzaj platformy współpracy⁴. Współdzielenie w przypadku handlu społecznościowego polega na udostępnianiu posiadanych strategii inwestycyjnych innym, a także na przyjmowaniu strategii niebędących naszą własnością za przyzwoleniem innych inwestorów.

¹ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. 2020, poz. 1740) (dalej: k.c.).

² Wyr. SN z dnia 18 lipca 2019 r. I CSK 587/17 Rozszerzająca wykładnię spraw o ochronę konsumentów. Uznanie inwestora giełdowego za konsumenta.

³ Ibidem.

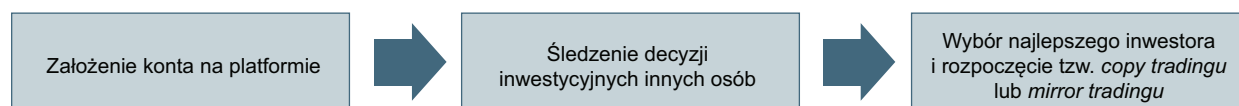
⁴ Gospodarka współdzielenia – oznacza modele biznesowe, w których działalność odbywa się dzięki pośrednictwu platform współpracy, tworzących ogólnie dostępny rynek czasowego korzystania z dóbr lub usług, często dostarczanych przez osoby prywatne.

IV. Handel społecznościowy jako model inwestycyjny

Model współpracy inwestora aktywnego (dostawcy sygnałów) z inwestorem pasywnym istnieje od dawna. Już w książce „Market Wizards” Jacka Schwagera można przeczytać o inwestorach, którzy w latach 80. zarządzali funduszami swoich znajomych. Pozyskane w ten sposób środki inwestowali na giełdzie w te same papiery wartościowe, co swoje własne środki. Zarabiali, otrzymując procent od wypracowanych zysków. Można powiedzieć, że byli oni prekursorami idei handlu społecznościowego (Schwager, 2013).

Handel społecznościowy wpisujący się w gospodarkę współdzielenia jest czymś pomiędzy tradycyjnym inwestowaniem na rynku finansowym a funduszami inwestycyjnymi. Jest to specyficzny model inwestycyjny, który wykorzystuje tzw. mądrość tłumu⁵ do uzyskania lepszych wyników zarówno indywidualnych, jak i ogólnych. Platformy handlu społecznościowego łączą w sobie platformę transakcyjną z portalem społecznościowym. Prywatni inwestorzy za pomocą platformy dzielą się pomysłami handlowymi i strategiami inwestycyjnymi. Wchodzą w interakcje, obserwują wyniki handlowe profesjonalistów i przeprowadzają dyskusje na temat sytuacji rynkowych w czasie rzeczywistym (Trusted broker Reviews, b.d.). Można wyróżnić trzy kategorie handlu społecznościowego: *copy trading* (kopiowanie transakcji na podstawie tzw. sygnałów transakcyjnych), *mirror trading* (synchronizowanie rachunków inwestora i tradera⁶ oraz automatyczne dokonywanie transakcji bazujących na formach handlu algorytmicznego) oraz *crowd trading* (inwestowanie zbiorowe z wykorzystaniem mediów społecznościowych w ramach grupy określonych specjalistów) (Pięta, 2018). Proces działania na platformie handlu społecznościowego z wykorzystaniem koncepcji *copy trading* i *mirror trading* przedstawiono na rysunku 1. Obecnie jest to bardzo przejrzysty proces pozbawiony wielu zobowiązań administracyjnych.

Rysunek 1. Proces działania na platformie handlu społecznościowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy platform handlu społecznościowego omawianych w artykule.

Inwestorzy nieprofesjonalni zakładają konto na platformie, której operatorem bardzo często jest firma brokerska (operatorem i brokerem mogą być również różne instytucje⁷). Następnie uzyskują dostęp do informacji handlowych innych inwestorów, które obejmują m.in. historię wszystkich transakcji zawartych przez tradera – od momentu otwarcia rachunku na platformie inwestycyjnej, poprzez poziomy ryzyka, wyniki z podejmowanych decyzji inwestycyjnych, opis instrumentów finansowych, aż do chwili zamknięcia rachunku. Poza klasycznymi metodami analizowania danych i podejmowania decyzji (fundamentalną, techniczną) korzystają z metody nowoczesnej, opartej na śledzeniu portfela inwestycyjnego innych traderów (tzw. portfele bazujące na zasobach ludzkich – *people-based portfolios*). Za pomocą mediów społecznościowych niedoświadczeni inwestorzy

⁵ Koncepcja mądrości tłumu przyjmuje decentralizację jako zjawisko dane i dobre, ponieważ wynika z niej, że jeśli każe się grupie interesownych i niezależnych ludzi pracować w zdecentralizowany sposób nad tym samym problemem, zamiast starać się odgórnie kierować ich wysiłkami, istnieje pewne prawdopodobieństwo, że zbiorowe rozwiązanie będzie lepsze niż każde inne, na które można by wpaść (Surowiecki, 2010, s. 107).

⁶ Trader – osoba, która zawiera krótkoterminowe transakcje instrumentami finansowymi w celu osiągnięcia zysku w wyniku zmiany ich kursu.

⁷ Na przykład AvaTrade i ZuluTrade.

porównują wyniki różnych graczy giełdowych, określają jaka strategia inwestycyjna jest odpowiednia do ich stylu zarządzania kapitałem inwestycyjnym oraz mogą dokonywać kupna lub sprzedaży określonych aktywów (Pięta, 2018).

Proces ten może odbywać się automatycznie poprzez łączenie kont (synchronizowanie rachunków inwestora i tradera). Wolumen pozycji na koncie obserwatora zostaje odpowiednio dostosowany do jego kapitału. Pozycja ta zostaje zamknięta w momencie, gdy inwestor aktywny zamknie ją na swoim rachunku (Glaser i Risius, 2016). Jednym z największych wyzwań dla użytkowników korzystających z usług handlu społecznościowego jest zatem podejmowanie odpowiednich decyzji o tym, kogo śledzić, ponieważ ich przyszły zysk zależy od decyzji podejmowanych przez inwestorów, których śledzą. Znalezienie doświadczonych inwestorów wykazujących wyjątkową i konsekwentną wydajność podejmowanych decyzji ma ogromne znaczenie (Lee i Ma, 2018).

V. Brokerzy i platformy umożliwiające handel społecznościowy

Dzięki postępującej informatyzacji rynków finansowych zaczęły powstawać pierwsze platformy do handlu społecznościowego. Od kilkunastu lat inwestorzy mają do wyboru wiele różnych platform, z których oferty mogą korzystać. Dzięki dużej konkurencji mają dostęp do stosunkowo niskich prowizji i atrakcyjnych modeli rozliczeniowych. Wiele platform, które umożliwiają spotkania dostawcom i odbiorcom sygnałów wykorzystuje program MetaTrader 4 oraz MetaTrader 5, które mają wbudowane funkcjonalności śledzenia sygnałów i replikacji transakcji (GPWINFOSTREFA, 2021). W tabeli 1 przedstawiono listę najpopularniejszych i najwyżej ocenianych przez użytkowników brokerów, umożliwiających za pomocą platform współpracy kopiowanie strategii inwestycyjnych innych graczy giełdowych na zasadach *copy trading* i *mirror trading*.

Tabela 1. Najpopularniejsi brokerzy copytrading w 2021 roku

Firma	Data powstania	Typ brokera	Minimalny spread	Minimalny depozyt	Regulacje
eToro (Europe) Ltd.	2006	Market Maker; Fundusze ETF	1 pips	200 dolarów	FCA, CySEC, ASIC, notyfikacja KNF
AvaTrade	2006	Market Maker	0.90 pips	100 euro	ASIC, FSCA, B.V.I FSC i FSA
XM Group	2009	Market Maker	0.60 pips	5 euro	ASIC, CySEC i IFSC
FxPro	2006	NDD (bez interwencji dilerów)	0.60 pips	100 euro	FCA, CySEC, FSCA i DFSA
IC Markets	2007	ECN	0.10 pips	200 euro	CySEC i ASIC
BDSwiss	2012	Market Maker; Fundusze ETF	1.40 pips	100 euro	CySEC, FSC i FSA-Seszele

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pochodzących z platform opisanych w tabeli.

Wszystkie wymienione firmy funkcjonują na rynku od kilkunastu lat oraz regulowane są przez odpowiednie instytucje, jak np. CySEC (*Cyprus Securities and Exchange Commission*), FCA (*Financial Conduct Authority*) czy ASIC (*Australian Securities & Investments Commission*).

W Polsce posiadają notyfikację KNF (Komisji Nadzoru Finansowego). Komisja Nadzoru Finansowego m.in. za pośrednictwem Innovation Hub wspiera rozwój nowoczesnych technologii na rynku finansowym przy zachowaniu bezpieczeństwa i odpowiedniej ochrony klientów. Powołany jest również zespół ds. rozwoju innowacji finansowych, który identyfikuje bariery rozwoju fin-tech⁸ w Polsce oraz instrumentów mających na celu ich usunięcie (Waliszewski, 2020). Większość przedstawionych firm jest brokerem wykorzystującym model MM (Market Maker), co oznacza, że tworzą własny, wewnętrzny rynek transakcyjny, pobierając kursy z rynku międzybankowego i rozszerzając je o odpowiednie spready. Broker eTORO poza modelem MM udostępnia fundusze inwestycyjne ETF (*Exchange Traded Fund*). ExPRO działa w oparciu o model NDD, dając traderom większe poczucie kontroli i jednocześnie ogranicza prawdopodobieństwo występowania nieuczciwych zagrywek ze strony brokera. IC Markets korzysta z modelu ECN, którego charakterystyczną cechą jest to, że oferuje on najczęściej znacznie niższe spready. Przykładowo minimalna różnica między kursem sprzedaży oraz kursem kupna wynosi w IC Markets 0.10 pipsa, podczas gdy w BDSwiss – 1.40 pipsa. U każdego brokera 1 pip na danej parze walutowej jest warty tyle samo. Znaczenia dla wartości nie ma także rodzaj transakcji. Wiedząc ile wynoszą pipsy na danej parze walutowej, inwestor może określić potencjalny zysk lub stratę na otwartej transakcji. Tym sposobem, łatwiej jest podjąć mu decyzję co do zajęcia odpowiedniej pozycji. Najniższy minimalny depozyt oferuje XM Group – 5 euro, a najwyższy IC Markets – 200 euro i eToro – 200 dolarów⁹.

Najpopularniejszą firmą inwestycyjną specjalizującą się w handlu społecznościowym jest eToro, które legitymuje się licencjami wydanymi przez CySEC (Cypryjską Komisję ds. Papierów Wartościowych i Wymiany) oraz FCA (Urząd Nadzoru Finansowego Wielkiej Brytanii). W Polsce znajduje się pod nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Jest to jeden z nielicznych brokerów, który oferuje handel kryptowalutą bitcoin¹⁰. Do zalet brokera należą m.in.: dobre uregulowanie oraz wykorzystanie innowacyjnych narzędzi handlowych. Natomiast do wad można zaliczyć stosunkowo szerokie spready, przeznaczenie najlepszych ofert tylko dla użytkowników konta Premium (wysokie koszty jego założenia), zaawansowane wykresy na platformie (trudności w interpretacji przez początkujących inwestorów)¹¹.

Kolejna firma AvaTrade licencjonowana jest przez organy kontroli podmiotów finansowych w Australii (ASIC), Japonii (FSA), RPA (FSB) oraz na Brytyjskich Wyspach Dziewiczych (licencja międzynarodowa B.V.I). W Polsce znajduje się pod kontrolą Komisji Nadzoru Finansowego (KNF). Do mocnych stron brokera należą m.in.: dobre uregulowanie, niski depozyt minimalny, dużo zasobów edukacyjnych (odpowiednie dla początkujących inwestorów). Natomiast do wad zaliczyć można m.in.: *dealing desk*¹², ograniczoną analizę rynku oraz fakt, że trzeba dokonać stosunkowo dużej inwestycji, zanim osiągnie się pełne korzyści¹³.

⁸ Fin-tech to technologia związana ze światem finansów i produktów finansowych. Najczęściej z nazwą fintech związany jest konkretny sektor rynku, skupiający przedsiębiorstwa zajmujące się opracowywaniem i udostępnianiem narzędzi przydatnych w zarządzaniu finansami.

⁹ Stan na: 30.08.2021.

¹⁰ Przeznaczone szczególnie dla tych graczy, którzy szukają instrumentu inwestycyjnego o szybko zmieniającym się kursie.

¹¹ www.etoro.com (30.08.2021).

¹² Pojęcie *Dealing Desk* odnosi się tylko do procesu realizacji zleceń. Egzekucja zleceń w tym modelu zakłada możliwość interwencji brokera, który decyduje o tym czy zlecenie wyjdzie i znajdzie drugą stronę transakcji, czy zostanie ustalona nowa cena, którą klient będzie mógł zaakceptować bądź nie (pojęcie „rekwotowania” bądź „odrzuć zlecenia”).

¹³ www.avatrade.pl (31.08.2021).

XM Group to cypryjski broker, należący do zarejestrowanej na Cyprze spółki Trading Point of Financial Instruments Ltd. Jest to broker podlegający odpowiedniemu nadzorowi, cechujący się szerokim wachlarzem aktywów, niską wpłatą minimalną oraz niskimi spreadami sięgającymi zera. Do wad zaliczyć można: *dealing desk*, ograniczony wybór platform¹⁴.

Kolejna firma FxPro oferuje dwie platformy do dokonywania transakcji – MT4 i cTrader. Licencjonowana jest przez wiele instytucji, oferuje oddzielne konta i atrakcyjne spready, łącząc dobre zarobki z bezpieczeństwem. Jest odpowiednio uregulowana, oferuje minimalną wpłatę w wysokości 100 euro, zabezpiecza przed balansem ujemnym. Posiada natomiast ograniczoną liczbę materiałów edukacyjnych¹⁵.

Największym i najwyżej ocenianym przez użytkowników brokerem ECN jest IC Markets regulowany przez ASIC. Oferuje platformy MetaTrader4, MetaTrader5 i cTrader. IC Markets jest wysoce rekomendowany zarówno nowym, jak i doświadczonym inwestorom, którzy szukają szybkiej realizacji i niższych spreadów. Początkujący inwestorzy uznają strukturę rachunku IC Markets za przyjazną i łatwą do zrozumienia, a wśród wad wskazują m.in. wysoki depozyt minimalny oraz ograniczoną analizę rynku¹⁶.

BDSwiss jest doświadczonym brokerem opcji binarnych i forex, który został uruchomiony w 2012 roku i jest jednym z niewielu brokerów, którzy oferują obie usługi. BDSwiss zrzesza ponad 500 000 klientów z różnych krajów na całym świecie. Jest w pełni regulowany i autoryzowany przez Cypryjską Komisję Papierów Wartościowych i Giełd (CySEC). Nie przyjmuje klientów z Kanady i Stanów Zjednoczonych. Do głównych wad należą kosztowne prowizje przy wypłatach¹⁷.

Każdy z omówionych brokerów ma mocne i słabe strony. W celu sprawdzenia, który z nich jest odpowiedni dla danej osoby warto korzystać z forum dyskusyjnego platformy. Przypomina ono tablicę na Facebooku, na której możliwa jest wymiana informacji, uzyskiwanie i udzielanie porad, dyskusowanie strategii i sytuacji na rynku itd. Udział w forum może być wyjątkowo pomocny dla niedoświadczonych graczy giełdowych.

VI. Szanse i zagrożenia dla początkujących inwestorów

Handel społecznościowy można określić jako rewolucję w stosunku do konserwatywnych strategii inwestycyjnych. Jak każdy przewrót kryje w sobie zarówno zalety, jak i wady, które przedstawiono w tabeli 2, a omówiono w dalszej części artykułu.

Dla wielu inwestorów handel społecznościowy może stanowić atrakcyjną alternatywę dla tradycyjnego inwestowania lub funduszy inwestycyjnych. Jedną z głównych zalet handlu społecznościowego jest dostęp do wiarygodnych informacji handlowych i związana z tym wygoda inwestowania. Początkujący inwestorzy nie muszą samodzielnie analizować rynku, dzięki czemu oszczędzają dużo czasu. Ich analiza ogranicza się do wyboru dostawcy sygnałów, z którego usług będą korzystać, odpowiedniej konfiguracji portfela inwestycyjnego oraz okresowego monitorowania rentowności replikowanych strategii i wyników inwestycyjnych. Istnieją różne opcje do wyboru. Do podstawowych należą: przedsiębiorcy kraju, rynki, zysk, i czas zysku. Można również wybrać

¹⁴ www.xm.com (31.08.2021).

¹⁵ www.fxpro.pl (31.08.2021).

¹⁶ www.icmarkets.com (31.08.2021).

¹⁷ www.bdswiss.com (31.08.2021).

wyszukiwanie zaawansowane, w którym pojawia się więcej kryteriów. Na profilu przedsiębiorcy można zobaczyć rzeczywiste statystyki portfela i strategii inwestycyjnej. Na większości platform statystyki wyświetlane są bardzo przejrzyste i każdy inwestor może ocenić ryzyko i strategię handlową. Inwestorzy mają duży wybór strategii inwestycyjnych, które będą replikować. Stopień ich zróżnicowania wykracza znacznie ponad to, co oferuje silnie regulowany rynek funduszy inwestycyjnych (Rak, 2017). Fundusze inwestycyjne bardzo rzadko posługują się krótką sprzedażą lub inwestują w papiery wartościowe z wykorzystaniem dźwigni finansowej, podczas gdy w przypadku dostawców sygnałów nie ma restrykcyjnych regulacji ograniczających spektrum dostępnych narzędzi i instrumentów inwestycyjnych. Dzięki temu istnieje większy wachlarz dostępnych opcji – szczególnie dla inwestorów, którzy są skłonni podejmować wysokie ryzyko. Początkujący inwestorzy uczą się i zarabiają jednocześnie. Platformy handlu społecznościowego tworzą społeczność inwestorów, dzięki której mogą wchodzić w interakcje z innymi inwestorami, dzielić się informacjami oraz współpracować przy różnych przedsięwzięciach. Tworzona przez inwestorów sieć współpracy umożliwi osiągnięcie tego, co byłoby niemożliwe w pojedynkę. Trading społeczny, którego fundamentem jest otwarta księga transakcji, stanowi przykład bezgranicznego otwarcia się na inwestora, co wymaga budowy zaufania.

Tabela 2. Główne zalety i wady handlu społecznościowego

Zalety	Wady
Dostęp do wiarygodnych informacji handlowych	Brak samodzielnego myślenia
Zarabianie na inwestowaniu, bez doświadczenia i wiedzy na temat rynków finansowych	Niepewny zysk, ryzyko straty
Uczenie się i zarabianie jednocześnie	Psychiczny dyskomfort
Budowanie społeczności inwestorów-konsumentów	Wiele niewiadomych inwestycji
Budowa zaufania oparta na społeczno-cyfrowej kontroli (model otwartej społeczności)	Nieprawidłowy przekaz informacji lub zniekształcony obraz rzeczywistości rynkowej, który może doprowadzić do destabilizacji rynkowej i tym samym do utraty zaufania przez uczestników rynku
Prosty system rozliczeniowy	Dodatkowe koszty

Źródło: opracowanie własne na podstawie analizy literatury przedmiotu.

Bardzo ważną zaletą handlu społecznościowego jest również to, że większość platform cechuje bardzo prosty system rozliczeniowy. Rachunek otwierany jest za darmo. Zazwyczaj dokonuje się stałej opłaty okresowej (np. miesięczny abonament) za dostęp do sygnałów wybranego dostawcy. Czasami konieczne jest korzystanie z usług konkretnego brokera, którego infrastruktura informacyjna umożliwia skuteczną i szybką replikację transakcji. W takiej sytuacji do kosztów można również doliczyć prowizje i opłaty związane z inwestowaniem u danego brokera, o ile oczywiście przekraczają one rynkowe standardy. Wyплаты wiążą się z niską opłatą w wysokości 5 dolarów (eToro) i nie ma opłat za rozliczenie (Czerniawski, b.d.).

Pomimo rosnącej popularności, handel społecznościowy ma również wady, które każdy początkujący inwestor powinien rozważyć, zanim zdecyduje się z niego korzystać. Pierwszą z nich jest brak samodzielnego myślenia przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych. Platformy

do inwestowania społecznościowego oferują funkcję, która pozwala na automatyczne kopiowanie decyzji wybranego przez nas inwestora. Jest to tzw. *copy trading* i *mirror trading*. Bez samodzielnych analiz trudno jest zrozumieć bieżącą sytuację rynkową i czuć się komfortowo w przypadku znacznych wahań wartości portfela. Zazwyczaj dostawcy sygnałów, oględnie opisują logikę swoich strategii, gdyż stanowi ona ich przewagę konkurencyjną. Początkujący inwestor świadomie przekazuje decyzyjność dostawcy w zakresie tego, jakie aktywa będą w jego portfelu. Osoby, które nie są odpowiednio przeszkolone (nie mają dostępu do materiałów edukacyjnych) przy pierwszym kontakcie z rynkiem mogą poczuć się zbyt pewnie i komfortowo, pozostawiając swoje operacje w rękach profesjonalistów. Prowadzi to do niższego postrzegania ryzyka, co jest bardzo niebezpieczne przy podejmowaniu decyzji o zainwestowaniu kapitału. Zawsze istnieje ryzyko, że skopiowane zostaną inwestycje osoby, która dopiero uczy się giełdy lub w najbliższym czasie zanotuje stratę (Serwis Finansowy, 2018). Można odnaleźć w tym obszarze podobieństwo do tzw. robodoradztwa (systemy informacyjne, wspomagające, samodzielne), gdzie także kopiowanie działań rynkowych innych osób, które mogą mieć inne istotne cechy (np. skłonność do ryzyka), może rodzić problemy. Do zasadniczych wad należy brak kontaktu z tradycyjnym doradcą oraz brak uwzględnienia całokształtu sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta, a jedynie jej części, które opiera się na wypełnionej przez klienta ankiecie, która może nie zawierać wszystkich istotnych danych (Waliszewski, 2020).

Początkujący inwestorzy odczuwają psychiczny dyskomfort wynikający ze zdania się na decyzje nieznanym im dostawców. Nieprawidłowy przekaz informacji lub zniekształcony obraz rzeczywistości rynkowej może doprowadzić do destabilizacji rynkowej i tym samym do utraty zaufania przez uczestników rynku. Bardzo często po krótkim okresie gorszych wyników inwestorzy rezygnują z usług dostawcy. Krytycy handlu społecznościowego jako wadę wskazują dodatkowe opłaty. Opłaty ponoszone w trybie abonamentowym są często nieproporcjonalne do początkowego kapitału przeznaczonego do zainwestowania (głównie w odniesieniu do kont premium) (GPWINFOSTREFA, 2021).

Na koniec warto zauważyć, że wszystkie firmy zajmujące się nowoczesnym opracowywaniem i udostępnianiem narzędzi przydatnych w zarządzaniu finansami muszą mierzyć się z rosnącą presją na poddanie ich regulacjom sektora finansowego. Celem tych działań jest kreowanie równych reguł gry dla wszystkich podmiotów świadczących podobne usługi, ponoszących podobne ryzyko oraz zapobieganie arbitrażowi regulacyjnemu ze względu na różnice w regulacjach tradycyjnego sektora usług finansowych i sektora fin-tech (Szpringer, 2017). Arbitraż regulacyjny dotyczy strukturyzacji działań w celu wykorzystania luk lub różnic w prawie. Przykładem mogą być platformy zmieniające warunki świadczenia usług, aby nie narażać się na zarzuty łamania europejskiej regulacji ochrony prywatności (Walzel, 2018). Przepisy zarówno krajowe, jak i UE, które regulują usługi doradztwa inwestycyjnego nie rozróżniają doradztwa „tradycyjnego” oraz doradztwa z wykorzystaniem rozwiązań technicznych. Są to regulacje „neutralne technicznie”. To firma inwestycyjna odpowiada za sposób świadczenia usługi i nie może zwolnić się od odpowiedzialności wobec klienta poprzez wskazanie, że wykorzystywała w procesie świadczenia usługi rozwiązania techniczne, których dostawcą jest inny podmiot (Waliszewski, 2020). Zgodnie z art. 81a ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w tym z art. 81c ust. 2 ww. ustawy o odpowiedzialności firmy inwestycyjnej – odpowiedzialności za szkody wyrządzone klientom wskutek

niewykonania lub nienależytego wykonania umowy (tj. umowy, na mocy której firma inwestycyjna powierzyła przedsiębiorcy lub przedsiębiorcy zagranicznemu wykonywanie czynności związanych z działalnością prowadzoną przez tę firmę inwestycyjną) przez przedsiębiorcę lub przedsiębiorcę zagranicznego, nie można wyłączyć ani ograniczyć¹⁸.

VII. Podsumowanie

Podsumowując, celem niniejszego artykułu było przedstawienie koncepcji handlu społecznościowego jako alternatywnej formy inwestowania dla nieprofesjonalnych inwestorów. Wnioski wynikające z niniejszego artykułu przedstawiają się w sposób następujący:

1. Handel społecznościowy jest atrakcyjną alternatywą dla tradycyjnego inwestowania lub funduszy inwestycyjnych.
2. Współdzielenie w handlu społecznościowym zapewnia szybki przepływ informacji i dostęp do ogromnej bazy wiedzy.
3. Handel społecznościowy jest dobrym sposobem budowania relacjami z innymi inwestorami, poznania ich punktów widzenia, omówienia technik.
4. Każdy inwestor, niezależnie od tego czy jest początkującym, czy profesjonalistą powinien zawsze pamiętać, że dotychczasowe wyniki nie gwarantują przyszłych zwrotów. Kopiowanie lub powielanie strategii innych graczy, bez względu na to, jak bardzo doświadczony jest podmiot, nie gwarantuje zysku w handlu społecznościowym.
5. Trading społeczny, którego fundamentem jest otwarta księga transakcji stanowi przykład bezgranicznego otwarcia się na inwestora, co wymaga budowy zaufania.
6. Inwestorzy powinni zachować szczególną ostrożność i zawsze mieć plan dostosowany do ich profilu kapitałowego i ryzyka, nawet jeżeli w przyszłości zastosują inne strategie.
7. Konsumenci inwestujący swoje środki za pośrednictwem handlu społecznościowego powinni być objęci możliwie szeroką ochroną skierowaną na zapewnienie im przede wszystkim stosownego dostępu do informacji oraz możliwość wystarczającego namysłu przed podjęciem decyzji odnośnie do inwestycji.

Nie ma podstaw do odrzucenia hipotezy badawczej przedstawionej we wstępie pracy. Handel społecznościowy jako forma alternatywnego inwestowania jest skutecznym sposobem budowania relacji między inwestorami oraz gromadzenia kapitału. Nie jest to jednak rozwiązanie pozbawione wad. Kopiowanie lub powielanie strategii innych graczy nie gwarantuje zysku i może działać procyklicznie.

Bibliografia

- Czerniawski, K. (b.d.). *Social Trading, czyli Handel społecznościowy: Na czym polega?* MonitorFX. Pozyskano z: www.monitorfx.pl (26.08.2021).
- Daniluk, M. (2008). Inwestorzy i inwestowanie na rynku kapitałowym. *Rocznik naukowy Wydziału Zarządzania w Ciechanowie „Ekonomia i Finanse”*, (1–2).
- Dziworska, K. (1993). *Inwestycje przedsiębiorstw*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.
- Fazlagić, J.A. (2008). Charakterystyka pokolenia Y. *E-mentor*, 3(25).

¹⁸ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U.2021.0.328).

- Glaser, F. i Risius, M. (2016). Effects of transparency: analyzing social biases on trader performance in social trading. *Journal of Information Technology*, 33(1), 19–30. <https://doi.org/10.1057/s41265-016-0028-0>.
- GPWINFOSTREFA (2021, 21 kwietnia). *Czym jest Social Trading (Handel Społecznościowy)?* Pozyskano z: www.gpwinfostrefa.pl (26.08.2021).
- Lee, W. i Ma, Q. (2018). Discovering Expert Traders on Social Trading Services. *Journal of Advanced Computational Intelligence and Intelligent Informatics*, 22(2). <https://doi.org/10.20965/jaciii.2018.p0224>.
- Pięta, A. (2018). Budowa zaufania inwestorów i wzmocnienie przejrzystości w ramach europejskiej unii rynków kapitałowych na podstawie social trading. W: T. Czerwińska, A.Z. Nowak (red.), *Rynek kapitałowy – regulacje i fundamenty*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Warszawskiego. <https://doi.org/10.7172/978-83-65402-75-2.2018.wwz.4>.
- Rak, A. (2017). *Social trading – zalety i wady handlu społecznościowego*. Pozyskano z: <https://comparic.pl/social-trading-zalety-wady-handlu-spolesnoscowego/> (22.08.2021).
- Reilly, F. i Brown, K. (2001). *Analiza inwestycji i zarządzanie portfelem* (t. 1). Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne.
- Schwager, J. (2013). *Market Wizards. Interviews with Top Traders*. John Wiley & Sons.
- Serwis Finansowy. (2018). *Handel społecznościowy*. SerwisFinansowy.pl. Pozyskano z: www.serwisfinansowy.pl (25.08.2021).
- Surowiecki, J. (2010). *Mądrość tłumu. Większość ma rację w ekonomii, biznesie i polityce*. One Press.
- Szpringer, W. (2017). *Nowe technologie a sektor finansowy. Fintech jako szansa i zagrożenie*. Warszawa: Poltext.
- Trusted Broker Reviews. (b.d.). *Co to jest social trading? – Poradnik i przegląd platformy*. Pozyskano z: www.trusted-broker-reviews.com (26.08.2021).
- Waliszewski, K. (2020). Robo-doradztwo jako przykład fin-tech- problem regulacji i funkcjonowania. *Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego*, 7. <https://doi.org/10.33226/0137-5490.2020.7.2>.
- Walzel, D. (2018). *Does competition law offer a proper toolbox to tackle the power of internet giants and platforms?* Pozyskano z: <https://www.dotmagazine.online/issues/digital-infrastructure-and-transforming-markets/internet-governance-voices-of-philosophers/competition-law-and-platforms> (21.11.2021).
- www.avatrade.pl (31.08.2021).
- www.bdswiss.com (31.08.2021).
- www.etoro.com (30.08.2021).
- www.fxpro.pl (31.08.2021).
- www.icmarkets.com (31.08.2021).
- www.xm.com (31.08.2021).